

Utrikesutskottets betänkande

1980/81:7

om palestinska befrielseorganisationen (PLO)

Motionen

I motion 1979/80:414 av Lars Werner m. fl. (vpk) föreslås att riksdagen beslutar

1. att hos regeringen hemställa om ett svenskt erkännande av PLO som det palestinska folkets enda legitima representant,
2. att hos regeringen hemställa om åtgärder för att ge PLO:s informationskontor status som "förbindelsekontor",
3. att uttala att Sverige bör ge sitt stöd för bildandet av en palestinsk stat och i framtiden ett demokratiskt Palestina med lika rättigheter för den palestinska och judiska befolkningen.
4. att begära att regeringen i olika internationella sammanhang verkar för att Genèvekonferensen om fred i Mellanöstern ånyo inkallas.
5. att begära att regeringen riktar en skarp protest mot Israels kränkningar av libanesiskt territorium och åtföljande terroraktioner.
6. att begära att regeringen i FN protesterar mot den israeliska ockupationsmaktens övergrepp på palestinierna.
8. att uttala en rekommendation till regeringen att snarast inbjuda Yassir Arafat till Sverige.

Yrkande 7 i samma motion behandlades i betänkande UU 1979/80:20.

Bakgrund

Utskottet behandlade för ett år sedan situationen i Mellanöstern på grundval av motionsyrkanden delvis likartade de nu föreliggande (UU 1979/80:11).

Utskottet betonade då den palestinska frågans centrala betydelse för möjligheterna att nå en allomfattande fred i området. Utskottet delade den bl. a. av svenska regeringen framförda åsikten att de säkerhetsrådsresolutioner – 242 och 338 – som hittills legat till grund för förhandlingar om fred i Mellanöstern måste utvidgas till att omfatta även ett erkännande av palestiniernas legitima nationella rättigheter.

Under det gångna året har inga egentliga steg mot en varaktig fredslösning kunnat tas. I den till fredsavtalet mellan Egypten och Israel fogade skriftväxlingen förutsattes att förhandlingar om autonomi för Västbanken och Gazaområdet skulle inledas och att en uppgörelse om självstyre för palestinierna skulle föreligga före den 26 maj 1980. Förhandlingar har förts men några konkreta resultat hade inte uppnåtts när angivet slutdatum

passerades. Det måste nu anses som osannolikt att parterna kommer att kunna föra autonomiförhandlingarna vidare innan ett till början av nästa år planerat toppmöte mellan den nyvalde amerikanske presidenten, Egypten och Israel kunnat äga rum.

Det pågående kriget mellan Iran och Irak har därtill tillfört situationen i Mellanöstern nya element, vars inverkan på autonomiförhandlingarna i dag är svåra att bedöma.

Utskottet

En fredlig lösning av konflikten i Mellanöstern kan inte nås utan att det palestinska folkets legitima nationella rättigheter erkänns av alla parter och att det palestinska folket ges möjlighet att självt delta i utformningen av sin framtid. Samtidigt krävs ett motsvarande erkännande från palestinsk sida av Israels rätt att existera.

I sitt fjolårsbetänkande UU 1979/80:11 i denna fråga ansåg utskottet att det inte fanns någon annan än PLO som kunde betraktas som talesman för hela det palestinska folket. Utskottet hävdar alltså denna mening och beklagar att Israels regering inte anser sig kunna föra direkta förhandlingar med PLO om självbestämmande för det palestinska folket på samma sätt som utskottet beklagar att PLO inte erkänner Israels existensberättigande.

Utskottets ståndpunkt är emellertid inte liktydig med ett utpekande av PLO som det palestinska folkets enda legitima representant, vilket motionärerna i sitt första yrkande föreslår att riksdagen skall göra. Det är enligt utskottets mening inte en svensk angelägenhet att fastställa vem som skall anses vara ett annat folks enda legitima representant. Yrkande 1 avstyrks därför.

I linje med denna uppfattning ser utskottet inte heller anledning att närmare uttala sig om vad förhandlingarna om autonomi för det palestinska folket bör leda till eller vilket forum de bör föras i. Dessa frågor måste det palestinska folket och övriga berörda parter själva ta ställning till. Därtill kommer att tanken på sammankallande av Genèvekonferensen för närvarande tycks sakna aktualitet. Yrkandena 3 och 4 avstyrks följaktligen.

I yrkande 2 föreslås att PLO:s informationskontor i Sverige ges status som förbindelsekontor. Ett liknande yrkande avstyrktes av utskottet i ovannämnda betänkande UU 1979/80:11. PLO har sedan flera år ett informationskontor i Stockholm. Det har inte officiell status. Svensk praxis, som bl. a. grundar sig på 1961 års Wienkonvention om diplomatiska förbindelser, ger inte utrymme för upprättande av förbindelsekontor av föreslagen art. Yrkande 2 avstyrks därför.

I yrkande 5 begärs att regeringen protesterar mot Israels aktioner mot libanesiskt territorium och i yrkande 6 att regeringen i FN protesterar mot den israeliska ockupationsmaktens övergrepp på palestinierna.

Regeringen har redan vid flera tillfällen bade tagit avstånd från Israels

angrepp mot libanesiskt territorium och fördömt Israels åtgärder i de av landet ockuperade områdena. Den svenska regeringens kritiska inställning i dessa frågor framgår inte minst av ett svar som utrikesminister Ola Ullsten lämnade i riksdagen den 2 juni 1980. Det hette däri bl. a. att de israeliska bosättningarna är det främsta skälet till att inga som helst resultat i väras hade nåtts i autonomiförhandlingarna.

Även i FN har regeringen klargjort sin ståndpunkt. I ett svensk anförande under generalförsamlingens extra möte om Palestinafrågan i juli 1980 beskrevs den israeliska bosättningspolitiken som stridande mot folkrätten. Under generalförsamlingens ordinarie höstmöte återkom utrikesministern till frågan och framhöll i sitt generaldebattsinlägg att Israel bidrar till spänningen i Mellanöstern genom sin bosättningspolitik på Västbanken, sina räder in på libanesiskt område och sina försök att ändra Jerusalems karaktär. Sverige har också verkat för att Israel skall acceptera att undersökningar görs av påstådda israeliska kränkningar av mänskliga rättigheter i de ockuperade områdena.

Enligt utskottets mening föranleder yrkandena 5 och 6 ingen särskild regeringens åtgärd, varför utskottet föreslår att de avstyrks.

Slutligen föreslås i motionen att regeringen skall rekommenderas inbjuda PLO:s ledare Yassir Arafat till Sverige. Enligt vad utskottet inhämtat är det inte regeringens praxis att utfärda officiella inbjudningar till representanter för befrielseströrelser. Detta hindrar emellertid inte regeringen från att ha kontakter med representanter för dessa rörelser. Så har exempelvis flera gånger skett när ledare för befrielseströrelser på annan inbjudan besökt Stockholm. Utrikesminister Ullsten har under FN:s pågående generalförsamling haft samtal med Farouk Kaddoumi, som är ansvarig för PLO:s utrikesförbindelser.

Utskottet konstaterar att regeringen har möjlighet till kontakter på hög nivå med PLO och att dessa möjligheter också utnyttjas. Mot bakgrund av vad som ovan anförts avstyrks yrkande 8 i motionen.

Utskottet hemställer

att riksdagen avslår delyrkandena 1-6 och 8 i motion 1979/80:414.

Stockholm den 11 november 1980

På utrikesutskottets vägnar
GERTRUD SIGURDSEN

Närvarande vid ärendets slutbehandling: Gertrud Sigurdson (s), Torsten Bengtson (c), Sture Palm (s), Georg Åberg (fp), Ingrid Sundberg (m), Gunnel Jonäng (c), Sture Ericson (s), Per-Olof Strindberg (m), Jan Bergqvist (s), Sture Korpås (c), Björn Molin (fp), Filip Fridolfsson (m) och Maj-Lis Lööv (s).

